

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Декан юридичного факультету

Банах С. В.
 2019 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Перший проректор

Шинкарик М. І.
 2019 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Директор ННЦОТ

Брич В. Я.
 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з курсу “Психологічна служба в закладах освіти”
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань 05 – “Соціальні та поведінкові науки”
спеціальність 053– “Психологія”

кафедра психології та соціальної роботи

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год)	Самост. робота студ. (год.)	разом (год.)	Залік (сем.)	Екз. (сем.)
денна	1	1	30	15	5	4	96	150	-	1
заочна	1	1	16	8	-	-	126	150	-	2

30.08.2019р.

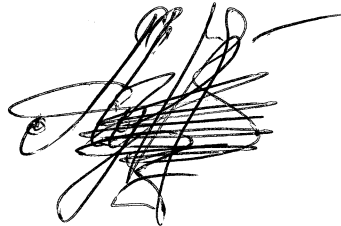

Тернопіль, 2019

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань галузі знань 05 – “Соціальні та поведінкові науки”, спеціальності 053 – “Психологія”, затвердженої на засіданні Вченої Ради ТНЕУ протокол № 10 від 26 червня 2019 р.

Робочу програму склала: к. психол. н., доцент кафедри психології та соціальної роботи *Надвинична Тетяна Лонгінівна*

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та соціальної роботи протокол № 1 від 27 серпня 2019 р.

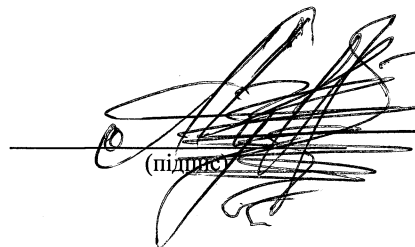
**Завідувач кафедри,
професор**

А. В. Фурман

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Психологія», протокол № 1 від 27 серпня 2019 р.

**Керівник групи
забезпечення спеціальності**

(підпис)

А. В. Фурман

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА В СИСТЕМІ ОСВІТИ»

1. Опис дисципліни “ ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА В СИСТЕМІ ОСВІТИ ”

Дисципліна “ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА В СИСТЕМІ ОСВІТИ ”	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 05 – “Соціальні та поведінкові науки”	Статус дисципліни нормативна Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність 053 –“ Психологія”	Рік підготовки – 1 <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i> Семестр: <i>Денна 1</i> <i>Заочна –1</i>
Кількість змістових модулів – 3	ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>Денна – 30</i> <i>Заочна – 16</i> Практичні заняття: <i>Денна – 15</i> <i>Заочна – 8</i>
Загальна кількість годин – 150 год.		Самостійна робота: <i>Денна – 96</i> <i>Заочна –126</i> Індивідуальна робота - 5
Тижневих годин: Денна форма навчання – 11 з них аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання вивчення дисципліни “ ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА В СИСТЕМІ ОСВІТИ ”

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета курсу – формування у фахівців базових знань з теорії та практики надавання фахової психологічної допомоги і набуття ними відповідних професійних компетенцій, що забезпечують формування соціально-відповідальної поведінки.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- ознайомити студентів із засадничими положеннями діяльності психологічної служби у закладах освіти;
- запропонувати теоретичні та методологічні підходи до функціонування даного структурного підрозділу;
- розвинути систему практичних умінь щодо організації діяльності та функціонування психологічної служби у закладах освіти.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

1. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій

2. Уміння організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)
Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: загальна психологія, експериментальна психологія, вікова та педагогічна психологія, практикум із загальної психології.

2.5. Результати навчання

У результаті вивчення курсу студенти повинні:

- здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування завдань спеціальності;
- здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками;
- здатність продемонструвати розуміння впливу рішень у суспільному, соціальному і культурному контексті;
- аналізувати психічні властивості і стани, характеризувати психічні процеси, різні види діяльності індивідів у групі;
- здійснювати роботу з психологічної профілактики, запобігання можливих відхилень у психічному розвитку та становленні особистості людини, міжособистісних стосунків, запобігання конфліктів;
- застосовувати знання і розуміння для ідентифікації, формулювання і розв'язання завдань зі спеціальності, використовуючи відомі методи;
- використовувати відповідні експериментальні дослідження та застосовувати дослідницькі навички за професійною тематикою;
- виявляти унікальність й особливу роль становлення особистості на різних вікових етапах, мотиви її поведінки, внутрішні інстанції.

3. Зміст дисципліни “ Психологічна служба в системі освіти ”

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи діяльності психологічної служби в системі освіти

Тема 1. Психологічна практика і психологічна служба

ПС як соціальне явище. Феномен психологічної практики.

Тема 2. Прикладна психологія та її місце у системі психологічного знання.

Соціальні технології як методична основа діяльності ПС. Етичні засади професійної діяльності практикуючого психолога.

Тема 3. Історія розвитку ПС в Україні та за кордоном

Періодизація розвитку прикладної психології в Україні. Виникнення і розвиток ПС. Етапи становлення та розвитку ПС в Україні. Виникнення і розвиток ПС. Етапи становлення та розвитку ПС за кордоном.

Змістовий модуль 2

Організація та зміст діяльності ПС в системі освіти

Тема 4. Організація та структура ПС в системі освіти

Мета, завдання і принципи організації ПС в системі освіти. Структура та управління ПС. Розподіл функцій і повноважень у ПС.

Тема 5. Організаційні моделі діяльності ПС в системі освіти.

Організаційні моделі діяльності ПС на рівні «район – навчальний заклад». Організаційні моделі діяльності ПС на рівні області. Психолого-медико-педагогічні консультації.

Тема 6. Діяльність ПС у закладах освіти різних рівнів акредитації.

ПС у початковій школі. Діяльність ПС в ЗОШ. Психологічне забезпечення діяльності позашкільних навчальних закладів. ПС ЗВО.

Змістовий модуль 3

Професійні основи діяльності фахівця ПС.

Тема 7. Професійна підготовка та розвиток особистості психолога-практика.

Особистість психолога-практика. Професійне становлення психолога-практика. Професійне зростання фахівця ПС.

Тема 8. Діяльність ПС в умовах військової агресії.

Розробка методичного забезпечення для педагогічних працівників і працівників ПС. Співпраця з міжнародними та громадськими організаціями.

Тема 9. Діяльність ПС в умовах освітньої реформи.

Інноваційні моделі розвитку ПС. Технологічний підхід до організації діяльності ПС.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни

“ Психологічна служба в системі освіти ” (денна форма навчання)

Теми	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи діяльності психологічної служби в системі освіти					
Тема 1. Психологічна практика і психологічна служба	3	-	10	1	
Тема 2. Прикладна психологія та її місце у системі психологічного знання.	3	3	10	1	
Тема 3. Історія розвитку ПС в Україні та за кордоном	6	3	20	-	2 (модуль не тестування)
Змістовий модуль 2. Організація та зміст діяльності ПС в системі освіти					
Тема 4. Організація та структура ПС в системі освіти	3	3	10	1	
Тема 5. Організаційні моделі діяльності ПС в системі освіти.	3	-	10	-	
Тема 6. Діяльність ПС у закладах освіти різних рівнів акредитації.	3	-	10	1	
Змістовий модуль 3. Професійні основи діяльності фахівця ПС.					
Тема 7. Професійна підготовка та розвиток особистості психолога-практика.	3	3	10	1	
Тема 8. Діяльність ПС в умовах військової агресії.	3	-	10	-	
Тема 9. Діяльність ПС в умовах освітньої реформи.	3	3	6	-	2 (РКР)

Разом	30	15	96	5	
-------	----	----	----	---	--

Заочна форма навчання

№ п/п	Теми курсу	Кількість годин		
		Лекції	Практик-ні	Самостійна робота
		3 к.	3 к.	3 к.
1.	Тема 1. Психологічна практика і психологічна служба	2	1	18
2.	Тема 2. Прикладна психологія та її місце у системі психологічного знання.	2	1	18
3.	Історія розвитку ПС в Україні та за кордоном	2	1	18
4.	Тема 4. Організація та структура ПС в системі освіти	2	1	12
5.	Тема 5. Організаційні моделі діяльності ПС в системі освіти.	2	-	12
6.	Тема 6. Діяльність ПС у закладах освіти різних рівнів акредитації.	2	1	12
7.	Тема 7. Професійна підготовка та розвиток особистості психолога-практика.	2	1	12
8.	Тема 8. Діяльність ПС в умовах військової агресії.	1	1	12
9.	Тема 9. Діяльність ПС в умовах освітньої реформи.	1	-	12
Разом:		16	8	126

5. Тематика практичних завдань

Практичне заняття № 1

Тема: Психологічна практика і психологічна служба

Мета: Ознайомити студентів із ПС як соціальним явищем .

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте поняття «психологічна практика».
2. Охарактеризуйте види психологічних практик та засади, на яких вони здійснюються.
3. Порівняйте різні види психологічних практик
4. Проаналізуйте специфіку методів здійснення різних видів психологічних практик.

Практичне заняття № 2

Тема: Прикладна психологія та її місце у системі психологічного знання.

Мета: Сформулювати систему уявлень про прикладну психологію

Питання для обговорення:

1. Дайте визначення прикладної психології. Порівняйте його з іншими відомими вам визначеннями.
2. Проаналізуйте, як співвідноситься прикладна психологія з іншими видами прикладної практики
Порівняйте прикладну, наукову і побутову психологію. Знайдіть спільне і відмінне.

Практичне заняття № 3

Тема: Історія розвитку ПС в Україні та за кордоном

Мета: Сформувати у студентів розуміння еволюційних процесів становлення ПС.

Питання для обговорення:

1. Подумайте, які передумови виникнення ПС в Україні ви можете назвати. Обґрунтуйте.
2. Дайте визначення ПС. Які соціально-психологічні служби в Україні і за кордоном ви знаєте.
3. Порівняйте діяльність ПС у нашій державі та за кордоном.

Практичне заняття № 4

Тема: Організація та структура ПС в системі освіти

Мета: Ознайомити студентів із основоположними принципами організації діяльності ПС в системі освіти

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте основні завдання діяльності, структуру та напрямки роботи ПС в закладах освіти.
2. Проаналізуйте особливості діяльності фахівців ПС в закладах освіти США.
3. Проаналізуйте особливості діяльності фахівців ПС в закладах освіти Євросоюзу.

Практичне заняття № 5

Тема: Організаційні моделі діяльності ПС в системі освіти.

Мета: Сприяти формуванню у студентів вмінь аналізувати та систематизувати знання щодо організаційних можливостей діяльності ПС за різних умов її функціонування

Питання для обговорення:

1. Проаналізуйте організаційні моделі діяльності ПС на рівні «район – навчальний заклад».
2. Вкажіть основні аспекти діяльності ПС на рівні області.
3. Зазначте основоположні аспекти діяльності психолого-медико-педагогічні консультацій.

Практичне заняття № 6

Тема: Діяльність ПС у закладах освіти різних рівнів акредитації.

Мета: Сприяти формуванню розуміння студентами змісту діяльності ПС у закладах освіти різних рівнів акредитації

Питання для обговорення:

1. Зміст і основні напрямки діяльності ПС початкової школи.
2. Зміст і основні напрямки діяльності ПС основної школи.
3. Зміст і основні напрямки діяльності ПС позашкільних навчальних закладів.
4. Зміст і основні напрямки діяльності ПС ЗВО.

Практичне заняття № 7

Тема: Професійна підготовка та розвиток особистості психолога-практика

Мета: Сформувати уявлення про генезу становлення та розвитку психолога-практика

Питання для обговорення:

1. Опишіть основні види роботи психолога-практика.
2. У чому полягає специфіка ціннісно-сміслової сфери особистості психолога-практика.
3. Які вимоги висуваються до емоційної сфери психолога-практика. Назвіть причини емоційного вигорання.
4. Професійна рефлексія, самооцінка і саморегуляція та їх роль в структурі особистості психолога-практика

Практичне заняття № 8

Тема: Діяльність ПС в умовах військової агресії.

Мета: Сприяти формуванню у студентів вміння професійно діяти в умовах військової агресії.

Питання для обговорення:

1. Проаналізуйте нормативно-правову базу, яка регулює діяльність фахівців ПС в умовах військової агресії.
2. Подумайте, які додаткові функції можуть виконувати фахівці ПС в умовах військової агресії.

Практичне заняття № 9

Тема: Діяльність ПС в умовах освітньої реформи.

Мета: Сприяти формуванню розуміння студентами необхідності інноваційних змін у діяльності ПС в умовах освітньої реформи.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте основні інноваційні моделі діяльності ПС в нашій країні і за кордоном.
2. Назвіть переваги і недоліки даних моделей.
3. Вкажіть, які запропоновані інновації є позитивними в умовах впровадження нової освітньої реформи.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Варіанти КПЗ з дисципліни

«Психологічна служба в системі освіти»

1. Розробити типовий річний план роботи практичного психолога ДНЗ / ЗНЗ (помісячний).
2. Розробити типовий план просвітницької діяльності практичного психолога ДНЗ/ ЗНЗ (помісячний).
3. Скласти перелік робочої документації практичного психолога навчального закладу та описати вимоги до їх оформлення та ведення.
4. Скласти та обрахувати типовий статистичний звіт практичного психолога ЗНЗ/ДНЗ на рік за основними видами діяльності (36 робочих тижнів).
5. Розробити перелік психодіагностичних методик для роботи практичного психолога ДНЗ або ЗНЗ (по 1 методики за кожним напрямом).
6. Розробити типову програму з розвитку комунікативних умінь дітей старшого дошкільного віку/ молодших школярів/ підліткового віку (10 занять).
7. Розробити типову діагностичну програму для профорієнтації учнів 9-х класів.
8. Описати основні положення Етичного кодексу психолога та їх розуміння на практиці.
9. Які нормативно-правові документи регламентують етичний аспект роботи психолога НЗ.
10. Описати основні відмінності роботи практичного психолога ДНЗ та ЗНЗ.
11. Написати есе «Мої перші кроки на посаді практичного психолога освітнього закладу»
12. Творча робота «Які мої особисті якості сприятимуть у роботі практичного психолога. Які якості я хотів / ла розвинути».

7. Самостійна робота

Теми курсу	ДФН	ЗФН
Тема 1. Психологічна практика і психологічна служба	10	18

Тема 2. Прикладна психологія та її місце у системі психологічного знання.	10	18
Історія розвитку ПС в Україні та за кордоном	20	18
Тема 4. Організація та структура ПС в системі освіти	10	12
Тема 5. Організаційні моделі діяльності ПС в системі освіти.	10	12
Тема 6. Діяльність ПС у закладах освіти різних рівнів акредитації.	10	12
Тема 7. Професійна підготовка та розвиток особистості психолога-практика.	10	12
Тема 8. Діяльність ПС в умовах військової агресії.	10	12
Тема 9. Діяльність ПС в умовах освітньої реформи.	6	112
Разом:	96	126

8. Тренінг з дисципліни

Проведення тренінгу (4 год.)

Тема: Формування та розвиток особистості психолога-практика

Заняття 1 (1 год)

Тема: «Особистість психолога-практика»

Мета: скласти портрет психолога-практика

Заняття 2 (1 год)

Тема: «Тренінг толерантності»

Мета: підвищення рівня толерантного ставлення один до одного, бажань та потреб інших.

Заняття 3 (2 год)

Тема: «Тренінг саморозвитку»

Мета: визначити шляхи самовдосконалення та саморозвитку психолога-практика

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Психологічна служба в системі освіти» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- модульне тестування та опитування;
- оцінювання результатів КППЗ;
- ректорська контрольна робота;
- інші види індивідуальних та групових завдань
- екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Психологічна служба в системі освіти» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової змістового кредиту.

Заліковий модуль 1 (підсумкове тестування)	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КППЗ)	Заліковий модуль 4 (письмовий іспит)	Разом
20	20	20	40	100
Тиждень 8	Тиждень 14	Тиждень 15	(за окремим розкладом)-	-

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Комп'ютерний варіант лекцій	1-9
2.	Робоча програма, тематика практичних занять та методичні вказівки до вивчення курсу “Психологічна служба в системі освіти” для студентів галузь знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки» напрям підготовки 053 – Психологія (освітньо-кваліфікаційного рівня - бакалавр) / Укладач Т. Л. Надвигина. – Тернопіль, 2019.	1-9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ Основна (базова) література

1. ЕНМКД Психологічна служба в системі освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://library.tneu.edu.ua/index.php/uk/component/content/article/93-nmkd/4231-psykholohichna-sluzhba-v-systemi-osvity>
2. Легка, Л. М. Організація діяльності психологічних служб [Текст] : навч. посіб. / Л. М. Легка, Л. Г. Семенча. – Львів : Новий Світ - 2000, 2018. – 371 с.
3. Дуткевич, Т. В. Практична психологія : вступ до спеціальності [Текст] : навч. посіб. / Т. В. Дуткевич, О. В. Савицька. – [2-ге вид.]. – К. : ЦУЛ, 2010. – 256 с.

Додаткова:

1. Акименко Ю.Ф. Тренінг батьківської ефективності. Програма і методика проведення // Практична психологія та соціальна робота. – 1999. – № 6. – С. 21-28.
2. Байярд Р. Т., Байярд Д. Ваш беспокойный подросток. Практическое руководство для отчаявшихся родителей / Пер. с англ. А. Б. Орлова. – М.: Просвещение, 1991. – 224 с.
3. Битянова М. Р., Смелянская Н. П. Организация психологической работы в школе: Учеб. пособ. – М.: Генезис, 2000.
5. Головкин Н. О., Даниелян Л. Є., Довгалюк І. С., Комар Т. О., Кучеровський О. К. Соціально-психологічна робота з дітьми та молоддю з особливими потребами: Метод. рек. / Державна соціальна служба для сім'ї, дітей та молоді. — К. : Держсоцслужба, 2005. — 108 с.
6. Дубровина И. В. Школьная психологическая служба: вопросы теории и практики / И. В. Дубровина; НИИ общ. и пед. психологии АПН СССР. — М.: Педагогика, 1991. — 230 с.
7. Кравцова Е. И. Психологическая служба в дошкольном учреждении: Учеб. пособ. – Луганск: Янтарь, 2003.
8. Овчарова Р. В. Технологии практического психолога образования: Учебное пособие для студентов вузов и практических работников. – М.: ТЦ «Сфера», 2000. – 448 с.
10. Подосинников С. А. Психологическое консультирование в рамках телефона доверия: Методич. рек. / НИИ гуманитарных проблем Астраханского гос. педагогического ун-та. — Астрахань : Издательство Астраханского гос. педагогического ун-та, 2000. — 12 с.
11. Психологическая служба в детских дошкольных учреждениях разных типов: В помощь практик. психологам : Учеб. пособие / Т. П. Скрипкина, Э. К. Гульянц; Рост. гос. пед. ун-т. — Ростов н/Д : Изд-во Рост. гос. пед. ун-та, 1993. — 110 с.
14. Социально-психологическая служба в образовательно-воспитательных заведениях Украины: Учеб.-метод. пособие / Национальный педагогический ун-т им. М. П. Драгоманова; Донецкий ин-т психологии и предпринимательства. — К. : РУНЦ "ДИНИТ", 2001. — 100 с.
15. Технології роботи організаційних психологів: Навч. посіб. / За ред. Карамушки Л.М. – К.:Інкос, 2005.